

BALÁZSI JÓZSEF ATTILA

„VIRÁGNAK MONDOD, PEDIG NEM AZ...”

*Ajánlom e munkámat
Boda Istvánné Porkoláb Juditnak,
magyartanáromnak, köszönettel
áldozatos munkájáért*

BALÁZSI JÓZSEF ATTILA

„VIRÁGNAK MONDOD,
PEDIG NEM AZ...”

Hasonlatok és szóláshasonlatok

Stilisztikai feladatgyűjtemény

TINTA KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2002

Lektorálta:
Horváth Katalin
Jobbágné András Katalin

© Balácsi József Attila, 2002

ISBN 963 9372 43 9

A kiadásért felelős Kiss Gábor,
a TINTA Könyvkiadó igazgatója
Műszaki szerkesztő: Bagu László
A nyomás és kötés az EFO Nyomda munkája

ELŐSZÓ

Szokatlan könyvet tart kezében az Olvasó. Olyat, amely nem átfogó stilisztika, nem a stílus általános szabályszerűségeivel igyekszik megismertetni az érdeklődőt, hanem mindössze – hasonlatokat és szóláshasonlatokat tartalmazó – egyik részterületének rejtelseibe kalauzolja őt el. Több mint két évtizedes nyelvtanári munkásságom során meggyőződhettem arról, hogy akár magyar, akár idegen ajkú diákok ülnek a tanteremben, a kifejezőmód, a hatásos szófüzés kérdései egyaránt foglalkoztatják őket. Szóláshasonlatokkal kezdettől fogva találkozhatnak, hiszen a *fehér, mint a hó* típusú szerkezetek már a nyelvtanulás viszonylag korai szakaszában előfordulnak. A hasonlatok alaposabb elsajátítására, elmélyültebb rendszerezésére természetesen a melléknévfokozás elsajátításakor adódik a legjobb alkalom. E könyv, amely remélhetőleg egyre több kézen forog majd, egy néhány oldalas hasonlatgyűjteményből terebélyesedett tankönyvvé. Elsősorban a középiskolásoknak szántam, de bizonyára hasznát veszik a felsőoktatásban tanuló diákok, kollégáim, a stilisztikát tanító egyetemi oktatók, valamint a nyelvhasználat általános kérdései iránt érdeklődők is.

A kötet tetemes részét kitevő feladatgyűjtemény anyagát változatos forrásokból merítettem: a régi és újabb magyar szépirodalmat, a Bibliát, a nép- és diáknyelvet egyaránt figyelembe vettem. A gyakorlatokban itt-ott idegen nyelvű példák is szerepelnek, hogy érzékeltessék: a világ nyelveiben jóval több a hasonlóság, mint az eltérés. Némelyik feladat csupán a hasonlat ismeretét kívánja meg, az összetettebbek viszont a diák alkotóképességét is próbára teszik. Az előbbieket megfejtését a tankönyv végén föllelhető *Megoldási kulcs* adja meg, ez utóbbiaknál viszont – mivel végtelen számú válasz lehetséges – nem csak egyetlen üdvözítő megoldás létezik. Az ellenőrzés mellett a kulcs egyúttal lehetőséget teremt az önálló munkára is.

A *Szakkifejezések kishoztára* a műszók magyarázatán kívül tartalmazza a témához szorosan kapcsolódó kifejezéseket is. A *Szakkifejezések és (szólás)hasonlatok mutatója* pedig feltünteti a kötetben szereplő összes kifejezést (a *Megoldási kulcs*ban említettekkel együtt), még hozzá az alapszó (ige vagy melléknév) szerint: *mérges, mint a darázs; siklik, mint a kígyó*. A kötetet az idézett szaktekintélyek és szerzők listája zárja.

A könyvészet két részre oszlik: felhasznált és ajánlott szakirodalomra, mindkettőben külön-külön csoportban a szótárak, lexikonok; a frazeológiai munkák; a stilisztikai, irodalmi, nyelvészeti művek; művelődéstörténet, néprajz, pszichológia; tankönyv és a szépirodalmi források jegyzéke. A 74. gyakorlat az Olvasónak készült: örömmel venném véleményét, javaslatait.

Hálával tartozom Horváth Katalinnak és Jobbágyiné András Katalinnak gondos lektori munkájukért, tanácsaikért, ötleteikért, s nem utolsósorban – diákjaimnak, akiktől sokat tanultam, s akik nélkül e munka aligha készült volna el.

A szerző